

Միտոսոնթիմն: Պաթուժ մեծ նշանակութիւն ունի իբրեւ քարածէթի արտառութեան կենդրոն: Անդրապատան շոգեկաւոր Պարսէն քարածէթն առնելով՝ Պաթուժ կը բերէ եւ հակադարձ երկաթ եւյլ բնօրնարաններու մէջ կը լեցընէ. եւ ասկէ՛ դուրս խարբու համար գրանաւ երու կաժ թիթեղէ անօթներու մէջ կը լեցընեն:

Արտառութեան նշանաւոր նիւթեր եւ նաեւ այլեւայլ մետաղներ՝ ինչպէս արջաբար, պղինձ, բայ ասոնցմէ՝ եղիպտացորեան, հատաքի ցորեան եւն: Բայց առուտուրի այս ճիւղերն շատ շին կրնար ծաղկիլ. վասն զի՝ նախ վաճառատարութեան գիւրութիւն չկայ. եւ երկրորդ շոգեկաւոր գինը շատ սուղ է:

Եթէ անդրկապտանան շոգեկաւոր գէժ մըրցելու համար առաջարկուած նոր ուղին՝ վառարկաւանէն — Պետրովիկ շինուելու ըլլայ, վաճառականութեան մեծ օգուտ պիտի ընէ:

Հոս գնենք 1888 տարւոյն Պաթուժն արտածեալ վաճառքներն՝ իրենց զինք նշանակելով:

	Տ—կ—	Գ—ն
Քարածէթ	345.073	10,524.730 ռբլ.
Նաւթ եւ մնացորդ	75.518	3,775.000 "
Հանքային իւղ	24,735-	2,944.730 "
Ընդգնէն	16.220	1,067.780 "
Եղիպտացորեան	7.765	344.460 "
Արջաբար	7.118	197.893 "
Ընկուղափայտ	4.500	180.000 "
Բամբակ	3.115	1,582.875 "
Մառուտակ	2.459	75.025 "
Գինի	118	23.890 "
Այլեւայլք	61.000	3,758.650 "
Գումար	552.621	24,475.033

Ներածողնթիմն: Ինչպէս բոլոր Պաթուժի ազատ քաղաք ըլլալը գաղթելով՝ ներածութիւնը գրեթէ բոլորովն գաղթեցաւ: Օրինակի ազգաւ ազատ քաղաք եղած ատենը դրուն շատ պատրաստ գրեհա, հողաթափ, ապակեղէն եւայլն կը բերուէին, հիմալ ամէն ալ դադարած են: Բայց ի արկղ շինելու համար Աւստրիայէն եկած փայտէն, եւ Անգղիայէն բերուած սպիտակ թիթեղէն եւ երկաթեղէններէն, ուրիշ ամեն բան ներսէն կը հաւան անհնարին սատարի հարկերուն պատճառաւ: Պաթուժի նաւահանգիստը միայն նաւթի պէրքերով երեւել է, ուրիշ կողմանէ բոլորովն աննշանակ է եւ ամեն մասամբ սեղադի Գունայ եւ Հայաց ձեռքն է:

Գնենք նաեւ 1888 տարւոյն ներածութիւնը.

	Տ—կ—	Գ—ն
Սպիտակ թիթեղ	15.672	2,878.370 ռբլ.
Փայտ	13.367	253.300 "
Երկաթ եւ երկաթեղէն	4.075	529.370 "
Կիւիշ կալաքար (ոսոթ)	4.000	360.000 "
Կիւնա	2.000	100.000 "
Ծածումը	1.710	51.200 "
Այլեւայլք	16.600	2,780.000 "
Գումար	52.474	6,952.240

Հոս կը գնենք նաեւ այս տարւան մէջ ամէն տէրութիւններէն եկած եւ կաժ նոյն տէրութիւնաց ուղարկուած վաճառքներն իրենց արժէքին համեմատ:

	Գ—ն արդեւեւ	Գ—ն կերպար
Հնդկաստան (Բրիտանական), շէն-նաստան, ճարն 5,993.000 ռբլ.	—	—
Անգղիա	3,784.900 "	4,745.600 ռբլ.
Աւստրիա-Հունգարիա	—	—
Քար	3,470.483 "	121.990 "
Տաճկաստան	2,361.000 "	166.550 "
Բեղիւս	2,360.000 "	—
Գաղղիա	2,356.090 "	520.300 "
Գերմանիա	1,678.000 "	285.000 "
Եղիպտոս	699.200 "	—
Իտալիա	540.000 "	360.000 "
Յունաստան	420.000 "	—
Հոլանտա	326.000 "	—
Ռումինիա	198.300 "	125.300 "
Ամերիկա	125.000 "	—
Պալարիա	87.550 "	—
Սպանիա	75.600 "	—
Այլ տէրութիւնք	—	627.500 "
Գումար	24,473.123	6,952.240

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՐԻՁԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ԵՐՈՒՆՍՏԱՆԳԵԼՈՐ

Բաղիւղ, 25 Օգոստոս, 1889:

Եթէ Բաղիւղն այս տարւոյ Արուեստահանգիսին յատկադիւր գիտենք, կը տեսնենք որ մասնաւորապէս գիտուած է Արուեստահանգիսի շէնքերն ապակեղէնով անօթեցնելու (decentralisation) ծրագրով՝ զետեղել, հակառակ 1878ի Արուեստահանգիսին ծրագրին. եւ սակայն այս անգամ ալ առարկաներն որոշեալ պատշաճ խմբերու բաժանուած եւ ըստ օրինի դասաւորուած են: 1867ին Արուեստահանգիսին գլխաւոր պալատն Արուեստահանգիսին կենդրոնն էր, եւ իւր շուրջն ընդհանուր մեծ ու փոքր շինուածոց վրայ կ'իշխէր, որպէս զի իւրաքանչիւր խումբն եւ այլեւայլ ազգաց արուեստ միւսնոյն ժամանակ համեմատական ոճով ուսումնասիրել զիւրին ըլլայ: Նոյն ոճը տիրող էր նաեւ 1878ին, այս զանազանութեամբ միայն՝ որ իփոխանակ բուրգակ ձեւի՝ ուղիղ անկան ձեւ արուած էր հանդիսատեղոյն: Սակայն 1878ին Արուեստահանգիսի գրաւելն առաջկայք հետզհետէ այնչափ բազմազան, որ անկարելի էր ամբողջին մէկանց հայեացք արձանել, որ գլխաւոր նպատակն էր կենդրոնացումն: Իսկ այս տարւոյ Արուեստա-

Հանդիսին ապակեհորձական ծրագրին շնորհիվ կարելի եղաւ 1867 թ. եւ 78 թ. Արուեստահանդէսներու առաւելութեանց էական մասերն իւր առաւելութեանց վրայ յաւելուլ: Այս Արուեստահանդիսին մէջ պէտքիսութիւն մեծագործութեան հետ միացած է, այնպէս որ Հանձարեղ բաժանումն զուարճայի եւ շանձարցնող յատկութեան լծակից եղած է:

Գրորքատեղոյ պալատին (որ 1878 թ. Արուեստահանդիսին յիշատակ մնացած է Բարիզի) պարտէզէն Արեւի դաշտին վրայ կանգնուած հրաշալեաց համապատկերն կարելի է մէկանց տեսնել: Գրորքատեղոյ հրապարակէն մինչեւ Սէն գետն կայ հինգ մուտք Գրորքատեղոյի պարտէզն մտնելու, ուր կանգնուած են ջրղ եւ անտառի տնտեսութեան եւ հրապարակական գործոց շէնքերն: Սէնի ձէնա կամուրջն, որ Արուեստահանդիսի միջոցին հասարակութեան համար փակուած է, Արուեստահանդիսի այցելուաց գլխաւոր մուտքն է, որմէ կ'անցուի Արեւի դաշտն, ուր Թատըղուած է Արուեստահանդէսն: Ամբողջ Արեւի դաշտն երկայնաձեւ չորեքանկան ձեւով ծածկուած է, Հանդիսավայրի առաջակողմը՝ Սէն գետը, յետսկողմը՝ ձիւնուորական դպրոցն, իսկ երկու կողմն Արուեստահանդիսի ամենամեծ շէնքերն պարփակած են:

Առաջակողմը՝ Սէնի առջեւ՝ հանդիսավայրին լայնութեան մէջտեղն Իֆֆէլեան աշտարակին հաջորդէ կամարն հանդիսավայրին գուռը կը կազմէ. դուռ մը՝ որ կարծես ազգաց գաղթականութեան հասնաց մուտ տալու համար կանգնուած է: Իֆֆէլեան աշտարակէն յառաջ՝ Սէնի գետեկիցն՝ աշտարակին աջ ու ձախ կողմնական ծովային եւ գետական տնտեսութեան գեղեցկաշէն տներն, երկարական կայարանն, քարաձէլի շէնքն, անդրանդլանտեան համապատկեր մը (panorama), մարդկային բնակարանաց պատմութիւնն գարե դար առած փոփոխութեամբ: Զախ կողմը կայ նախապատմական եւ հնագոյն բնակարաններու օրինակներ, քարի եւ մետաղի գարուրու պրերն ու խոռոչներն, փարաւններու ժամանակէն եգիպտական տուն մը, Ասորեստանեաց պալատ մը՝ աշտարակով, եւրպական կոնաձեւ շէնք մը, ետրուսեան բնակարան մը՝ երկու աշտարակով, հնդկական բարձր պալատ մը, հին պարսկական՝ հին յունական եւ հռովմէական բնակարանից կարգաւ զետեղուած են: Իսկ Իֆֆէլեան աշտարակին աջակողմն նոր ժամանակի բնակարաններու պատմութիւնն յօրինուածական ռճով ներկայացուած է:

Աշտարակի կամարէն ներս մտնելէն ետեւ երկու կողմն՝ չորեքանկեան յառաջակողմն երկու անկիւնները գրաւած են բազմակի պալատներ, տներ ու տնակներ, ինչպէս աջակողմ կայ՝ Կայարան Արուեստահանդիսի երկակն ու զեմն՝ որ ամբողջ հանդիսավայրին բոլորտիքը կը շրջի, Մեքսիկայի, Արձնութիւնի, հասարակապետութեան, Սուէզի ջրանցքի, Վէնէզուէլայի, Պոլիվիայի տներն, Գարեջրղ սրահն, Պարգիլեայի, Նիքարագուայի, Չիլիի, Սալվադորի տները, Մանկանց պալատը, Վիլլաբայի եւ Գոդարտի երկարագնդ տներն: Իսկ ձախակողմը կայ՝ Գարեջրղ սրահ, Տարազոցորդութեան, Իֆֆէլի, Հեռաձայնի, Ֆինլանդիայի, Բալթիկեան յիմարութեանց, Փերուի, Զրանկարի եւ Կապարանկարի նկարչութեան, Մոնաբայի եւ այլն պալատներն ու տներն:

Չորեքանկեան կիսոյն երկու կողմն բռնած են Գեղեցիկ եւ Ազատ արուեստից հսկայացործ պալատներն, որոնց մէջտեղն ծաղկանց ընդարձակ պարտէզ է, ուր մեծագործ աւազաններն ու արձաններ կանգնուած են. նշանաւոր է մանաւաղ մեծագոյն աւազանն՝ որ երկարական լուսով կը լուսաւորուի: Յիշեալ երկու պալատներու ձախատն հիւանայի է, եւ կրնանք բռնել՝ որ ամենահնարաւոր շուպլութեամբ զարդարուած է: Կրնայ մասնառիւ սղն պալատներու ներքինը գեղեցկութիւնն եւ ներկայացուցած արձաններն, պատկերներն եւ այլն:

Պարտէզին ետեւի կողմն է յատկապէս Բարիզ քաղաքին սահմանեալ շէնքն: Այնուհետեւ կու գայ այլեւայլ Արուեստից իմբերու շէնքն: Այս մեծանիստ շէնքն ուսուցիչ եւ հիւանդի քանդակներու ծովու մէջ կը շրջայ: Սղն բազմաբաւոյ լարիւրինութեան շէնքածոյն ետեւն է Մեքսիկայից սրահն, որ ամբողջ հանդիսավայրին յետակողմն լայնութիւնը կը բռնէ: Իսկ հանդիսավայրին բոլորտիքը պատած են մանր շէնքն: Իսկ շէնքն, սրճանոցներ, Արուեստահանդիսի վարչութեան շէնքն եւ այլն: Կան նաեւ արեւելեան ազգաց բնակարաններ կահարատեք եւ բնիկ բնակիչներով, արեւելեան խանութներ, փողոցներ եւ այլն:

Այս ընդհանուր տեսութիւնէն ետեւ, գուցէ բոլորովին աւելորդ չէ՝ դառնալ մասնաւոր շէնքերուն ու առանձին հայեցում մ'ընել պալատն արուեստակերտ գործումներու վրայ: Աշտարահանդէսի նշանաւոր շէնքերէն եւ տներէն արժանի բաներէն մէկն է նախ,

Աշտարակից Գրիգորը, Արիկայ Աշխարհաճանգիտին շնորհակց արեւմտեան կողմը Կիլիկիայ, Գեղարուեստից պալատին դիմացը, եւ անոր ընկերն է (pendant)։ Այս շէնքին երկայնութիւնը 230՝ լայնութիւնն 80՝ իսկ բարձրութիւնը 50 մեզր է։ Շատ գեղեցիկ, ապակեզարդ, ու ոսկեզօծ զարդերով ձորացած է։

Ասոր ընկերն է, եւ ինչպէս ըսինք, իրեն դիմացը Կիլիկիայ Գեղեցիկ Գրիգորը, որ կը բովանդակէ այն ամէն բան՝ որ կը պատկանի նկարչութեան ու քանդակագործութեան։ Ի տես դրուած արուեստակերտ գործուածոց թիւը 15.518 կտոր է։ Առնցքով 1389 իւզանկար պատկեր, 315 գծագրութիւն (dessin), ջրանկար (aquarelle), կապարանկար (pastel), մանրանկար, գրանձակութիւն (email) եւ յաճապակց նկար է, 446 պղնձագրութիւն եւ վիճակողով, 602 քանդակի գործուածնքն եւ մետաղի վրայ փորագրութիւն, 566 կտոր ճարտարագիտական ծրագիր (cadres) եւ արձանաբնութեան վերաբերեալ կազմապար ու օրինակ է։

Բայց Աշխարհաճանգիտին ամէնէն մեծագործ շէնքն է՝ իժէ Էֆֆէնեան աշտարակը մէկ-գի առնուել, Մեհեթեօյ Գալէ, որ մեքենականութեան սքանչելիքը կրնայ համարուի թէ իւր ճարտարագիտութեամբ իժէ մեքենականութեամբ։ Աշխարհաճանգիտին ամէնէն զարմանալի կտորն այս է։ Այս պալատը շուրջ 7 1/2 միլիոն ֆրանք ածած է, եւ 47.300 քառակ. մեզր տեղ բռնած է։ Իւր երկայնութիւնն է 420 մեզր, լայնութիւնը 145 մեզր, իսկ բարձրութիւնը 45 մեզր։ Եժէ լաւ մոտեցելու ըլլանք այս թուերը կը ստիպուինք ըսել՝ թէ ստուգիւ արտաքին կարգի մեծ բան մըն է։ Այնպէս շէնքն ունի լայն ներքնագահիթ մը (galerie), ուստի մարդ վերէն կրնայ միակ հայեցումով մեքենայից գործողութիւնը տեսնել. սակայն միշտ եւ 40—50 մեզր հեռավորութեամբ միայն։ Ուստի եւ 145 մեզր լայն սրահին մէջտեղը գետեղուած մեքենաներու գործողութիւնն ալ լաւ տեսնել կարենալու։ Համար, շէնքին մէջտեղը, կրկին երկաթեկայ գերաններ (traverse) վրայ, ահագին մեծութեամբ կամար մը վեր վար կը պարտի, որով ի վիճակի կ'ըլլայ մարդ, շէնքին գաւթին վրայէն տեսնել չկրցածները մէջտեղի կամրջին վրայէն գննել։

Այս ահագին շէնքը կը լուսաւորուի բաց ի երկարական մեծ կապտերներէն նսեւ իւր 90.000 երկարական լուսատու լեզուակաց (bees) լուսովը։ Այս շէնքին մէջ պարունակուած բազմաթիւ զարմանագործ ու բիրազգի մեքենայ-

ից ու արուեստակերտ գործեաց ստորաբնութիւնն ընեւու համար, հատորի մը կը կարծախմբէ։ Բարիցն Աշխարհաճանգիտին նիւթերն, ինչպէս յայտնի է չորս պլեւայ տեղ, 1. Բեհէ Գալէն, 2. Դրոսթեօյէն պլեւային, 3. Օրեյէն Էրեւանիցն եւ 4. Անկարալից Գալէնային վրայ զետեղուած են։

Ի տես դրուած նիւթերը բաժնուած են ինն խմբի, որ իւր մէջը դարձեալ կը ստորաբաժնուի 83 բաժնի (classe)։ Առաջին վեց խումբը (1—63 բաժնին) Արեւի գալէին վրայ, 64 ու 66 բաժնիներն անկարող գինուորաց գալտավայրին, 7՝ եւ 8՝ խմբերը (67—77 բաժնիներն) Օրեյէնի գետեղերէն սրահներուն եւ Անն գետին բարձրաբնականիւրուն վրայ, իսկ 9՝ խմբին (78—83 բաժնի) բերքերը Դորքատուրի պարտիզին մէջ գետեղուած են։

Թէպէտ Աշխարհաճանգիտին 40 տէրութիւն մասնակցած է, ըստ մասին պաշտանապէս եւ ըստ մասին ազատօրէն, սակայն բանի մը եւ ըրողական մեծ տէրութիւններն — եւ ի մասնաւորի Օսմանեան պետութիւնն — մասնակից եղած չեն, ուստի նսեւ նոյն պետութեանց հայտակալ հայազգիք դրած չեն իրենց մտաց ու մատանց ճարտարուեստ ծնունդները։ Բայց կը գտնենք ուրիշ տէրութեանց հպատակ ազգայնոց արդիւնքները։ Այսպէս օրինակի աղագոս. Ռուսի բաժնին մէջ կը հանդիպինք Ալվազովսքի բանի մը գեղեցիկ նկարներուն։ Ղաշնպէս Ռուսի բաժնին ոսկերչութեան մասին մէջն է Պր. Կարապետ Խոնձպեան, որ ի տես դրած է ոսկերչութեան արուեստին վերաբերեալ զանազան սիրուն ու գեղեցիկ գործուածնքն։ Այս արուեստաւորն իւր գործուածոցը մտքութեանն ու գեղեցկութեանը համար ընդունուած է պատուով շքադրամ միլիոն նայի, Միքայէլեան-Դահանգապ, Լուստոնի, Բարիկի ու Ամուրեթումի աշխարհաճանգիտներուն մէջ։ Ասոր որդին, Ռուսի բաժնին մէջ, բայց ուրիշ տեղ ունի ոսկեզօծ, կարմիր եւ պլազգոյն ներկած փայտե տեսակ տեսակ անօթներ, ուստաքեղէն ազնիւ նիւթեր ժանեակներն եւ այլն։ — Պարսկի բաժնին մէջ կայ Պր. Մարգիս Յովն. Բարսեղեան Դահանգապ, որ ի տես դրած է իւր ընկերներովն այլեւայլ պարսկի հնութիւններ, թանկագին պարսկական հին եւ նոր գորգեր, զանազան կերպասեայ նիւթեր, մետաղե եւ ուրիշ նիւթերէ պլեւայլ տեսակ անօթներ, հրազենք, սուր, տեգ, քաշքին եւ, նսեւ ձեռագիր ամբողջ դուրան մը, որուն մեծութիւնն ու ձեւը, կազմովն հանդերձ վրայէ վրայ դրուած է հինգ կտոր մեծի-

տիւն՝ տաճկի արծաթի դրամն աւելի չէ: Ունի նաև ձեռագիր Աւետարան մը, բայց մասնաւոր գեղեցկութիւն մը չունենալէն զատ նաև Ռ.Ղ.Դ. (1645) հաշիւ Իւն. թուականը կը կրէ:

ՅՈՂԱ. ԱՆՆՅՈ

ՌԱՅՏԻՐԱԿԱՆ ՄԱՆՔԱՆՈՒՐԸ

Պատուի Կարգիւնի հաշիւը: Օտեսայի անդղեական ընդհանուր հիւպատոսը Յուլիոս 26ին հետեւեալ տեղեկութիւնը կու տայ: Վերջին ժամանակներս ի Պաթում մնամոմի (Kerosin) գինն առ հարիւր 25 բարձրացաւ եւ միտ բարձրանալով վրայ է, ի Պաթում ալ չղտուած քարաձէթի գինն 100% բարձրացաւ: Այս փոփոխման պատճառը յայնմ է՝ որ ներկայ տարւոյս համար ինդորուած վաճառքն 3,225.806 տակառաւ չափ կը համարուի, մինչ Պաթումի աղբերը բովանդակ քարաձէթն առ առաւելն 1,612.903 տակառաւ չափ կրնայ համարուիլ: Ի դիպեալն որ նոր Պղբիւրներ չգտնուին, հարկաւ քարաձէթի պահեստութիւնը զգալի պիտի ըլլայ, եւ ասով բնականապէս թէ կասկած ծովու եւ թէ Օտեսայի մէջ ձեռնարկութիւնը կը դադրին, սոյն ձեռնարկութեանց մասնակցողք մեծամեծ կորուստներ կ'ընեն եւ անհամար դործաւորք ալ իրենց ապրուստէն կը զրկուին: Ա՛լ ըսուի թէ տէրութիւնը միտք ունի արտածուող քարաձէթի վրայ մաքս դնելու, որ ցայտ վայր մաքսէ ազատ էր: Օգոստոս 3ին անդղեական ընդհանուր հիւպատոսն իւր վերջինիւս իւրաքանչիւր հաստատելով՝ կ'ընէ թէ քարաձէթի միւր նաւերն, որ Պաթումի վաճառականութեան կը զբաղէին, հիմայ սկսած են ուրիշ վաճառքներ կրել, եւ ի վերջոյ ի յաւելու՝ թէ աստ եւ այժմ քարաձէթի գինը չի կրնար փոխուիլ:

Ռուսաստանի Կառնի Խաբարներէ Իտալիէն հոգեմեծութիւնը: Մօսկու կտաւի մշակութեան պարագայը անձինք Բեկերսպուրի ժողով մը գումարելով՝ կտաւի Բարխախուսը իսպիանելու վրայ խորհրդակցեցան: Ժողովականը յայնմ միտքներեցան՝ որ ուսական կտաւն օտար երկիրներու մէջ ծախելու համար Բեկերսպուրի մասնաւոր կենդրոնական սենեակ մը հաստատուի եւ դործակատարաց միջամտութիւնը չընդունուի:

Ռիլիքի Կարգութեւն հաշիւն: Այժմ սկսած է հաշիւի արտածութիւնն ի Ռիկա հակապայքալ յառաջանալ, որուն վրայ Leipziger Tagblatt հետեւեալ հետաքրքրական լուրը կու տայ: Վերջին տոններս շարժումն մը մէջ H. Seelig փաճա-

ռատուն երկաթուղւոյ 14 կառք, Beckerին 23 կառք հաշիւի արտածած են. բայց ասկէ ուրիշ վաճառատուններ ալ բաւական բան մաս մաս դուրս առաքած են: Այս գարնան ընդ ամենն Ռիկայէն գրեթէ 200 երկաթուղւոյ կառք հաշիւի արտածուած է: Հաշիւիները նախ եւ յառաջ Գերմանիա կ'առաքուին, եւ անկէ՝ Անգղիա: Ռիկացի վաճառականք հաշիւի թիւն մասամբ քաղանէն կը գնեն 100ը 30—40 կոպէկի. այս հաշիւներէն մէկն ի Գերմանիա 6, իսկ Անգղիա՝ 10 կոպէկ կ'արժէ: Իւրաքանչիւր կառք մէջ 104 արկը կը զետեղուի, իսկ ամեն մէկ արկը 1440 հաշիւի կը բովանդակէ. ըստ այսմ իւրաքանչիւր կառքով 149.760 հաշիւ կ'առաքուի: Այս հաշուով ընդ ամենն այս գարնան Ռիկայէն արտածուած է 30 միլիոն հաշիւի թէ աւելի:

Ռուսաստանի Կարգութեւն հաշիւը: Ռուսաստանի հաւաքածութիւնն ու հաւեղինաց արտածութիւնն օր ըստ օրէ կ'աճէ եւ կը զարգանայ: 1881ին 2,848.831 բուպլի արժողութեամբ հաւեղէն ու հաշիւի արտածուեցաւ, 1885ին՝ 6,369.067 բուպլի արժողութեամբ, 1887ին՝ 12,539.869 ի արժողութեամբ եւ 1888ին առաջին 9 ամիսները՝ 12,850.000 բուպլի արժողութեամբ:

Այս Կարգութեւն հաշիւը: Ամբողջութեամբ կ'ընտրէ իր թիւ 7,300.000 հաշիւն աւելի ըլլայ, 1887ին հունձքն ալ 7 միլիոնէն աւելի էր, իսկ 1886ին հունձքն 7 միլիոնէն շատ քիչ պակաս էր: Ըստ այսմ՝ վերջին 3 ամիսներու թիւքն 21 միլիոն հաշիւն աւելի էր. եւ զարմանալին այն է՝ որ այս անչափ բերքն, որ տարւել տարի կը բազմանայ, հազիւ կը բաւէ, այնպէս որ ծախուելէն յառաջ կը գործածուի կը սպառի: Միւսը դեռ երկրագործական դործեաց են. ուսուելաց գինները շատ նուաղած են, բամբակի գինը շատ բարձրացած է: Ամբողջութեամբ բերքը վերջին պատերազմէն ի վեր կրկնապատկած է, իսկ աշխարհիս բամբակի գինը երեքպատիկ աճած է, որովհետեւ գերութեան ժամանակ բաց ի Միացեալ-Կահանքներէն տեղ մ'ալ բամբակ չէր մշակուեր: Միւս բամբակաբեր երկիրներու տուած բամբակին քանակութիւնը վերջին տարիներս աճած չէ, ընդհանրապէս յԱմերիկա սաստիկ արագութեամբ կը բազմանայ:

Ծառայի Բաբար: Յայտը ծանօթ էր, թէ բինայ (pinna) ըստած խեցեմորձին գիմացկուն եւ մետաքսանման ինքի մը կու տայ, որմէ կրնայ գեղեցիկ եւ տոկուն մանաք գործուիլ, իսպա-